

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt iedere maand zo'n kwestie, en nodigt iedereen uit te reageren.

Word
geen
naprater!

Vorig jaar is er op televisie weer meer gevloekt dan het jaar daarvoor. Dat laat de *Vloekmonitor 2007* zien die de Bond tegen het vloeken in mei heeft uitgebracht. Ook elders neemt het vloeken eerder toe dan af. Zo vermoedt de voorzitter van de genoemde bond dat op reformatoische scholen meer wordt gevloekt dan op openbare scholen. Is zo'n vloekmonitor wel effectief?

TEGENSTANDER

De bond zet de monitor net als zijn andere actiemiddelen onmiskenbaar in om tegen het vloeken te waarschuwen, maar waarschuwingen vormen een tweesnijdend zwaard. Want zij kunnen op verschillende manieren opgevat worden. Dan hoef je niet eens te denken aan de balsturigen onder ons die elke waarschuwing zien als een uitnodiging. Het werkt subtieler. Door het over vloeken te hebben, breng je mensen op een idee. Zit dat idee eenmaal in hun hoofd, dan kun je het er met voorlichting niet uit krijgen ('Denk nu 15 minuten niet aan *gvd*').

Helpt de vloekmonitor tegen vloeken?

Daar komt bij dat de gegevens van de vloekmonitor verschillende interpretaties toelaten. De tv-kijker krijgt nu 0,3 vloek per uur over zich heen. Dat vindt de bond veel, maar anderen zullen een dergelijke frequentie juist laag vinden. En er zijn zeker mensen die vinden dat een sociale regel die zo vaak overtreden wordt, eigenlijk geen bestaansrecht heeft.

Wie contraproductieve campagnes voert, laadt de verdenking op zich dat hij meer in zijn eigen heil geïnteresseerd is dan in de verbetering van de samenleving. Dat is niet edelmoedig of standvastig, maar farizeïsch.

VOORSTANDER

Om te beginnen is het helemaal geen uitgemaakte zaak dat de inspanningen van de bond niet helpen. Hoeveel vloeken zouden ons immers om de oren vliegen als de bond niet bestond? Maar zo'n vloekmonitor helpt natuurlijk wel. Hij maakt programmamakers ervan bewust hoe vaak er op tv gevloekt wordt. De tv-makers die de doelstellingen van de bond ondersteunen, zullen het vloeken zelf actief tegengaan. Maar ook zij die het vloeken niets kan schelen, zullen uiteindelijk dezelfde weg kiezen, omdat de kijkers deze vloekprogramma's op den duur gaan mijden en de adverteerders hen volgen.

Voortdurend voorlichten is nodig. Veel mensen weten niet wat een vloek letterlijk betekent. Daarom snappen ze ook niet waarom gelovigen daar aanstoot aan nemen. Dat geldt ook voor de

zogenoemde bastaardvloeken als *tjeetje* en *gossiepietje*, waarin de naam van Jezus en het Opperwezen bijna onherkenbaar zijn geworden. Als je iemand uitlegt wat een vloek bij zijn gelovige gesprekspartners aanricht, zal die zich voortaan wel twee keer bedenken voordat hij vloekt.

En in het onwaarschijnlijke geval dat de tegenstander toch gelijk heeft, geldt de aan de Oranjes toegeschreven lijfspreuk: "Het is niet nodig verwachtingen te koesteren om te ondernemen, of om vol te houden."

**Wat vindt u ervan?
Helpt de vloekmonitor
tegen vloeken?**

Geef voor 18 augustus 2008 uw mening op onze website: www.onzetaal.nl/homofkuit. Of stuur een briefkaart met 'Vloekmonitor: effectief' of 'Vloekmonitor: niet effectief' naar de redactie van *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In de volgende aflevering de uitslag. ■

Uitslag vorige stemming

Professionele voetballers die in een Nederlandse ploeg spelen, moeten Nederlands spreken. Dat vindt een ruime meerderheid van 107 inzenders (= 69%). Een van hen schrijft: "Het hoort vanzelfsprekend te zijn dat iedereen die in een ander taalgebied gaat wonen en/of werken, de plaatselijke taal leert en gebruikt. Dus ook profvoetballers."

Een minderheid van 48 (= 31%) tegenstanders voert allerhande argumenten aan. Sommigen hebben meelijden met de profvoetballers die elke twee jaar een nieuwe taal zouden moeten leren. Anderen zijn bang dat we dan minder goede voetballers kunnen werven. Maar de meesten moeten niets van de bedilzucht hebben: "Als professioneel musicus in een orkest met diverse nationaliteiten verheug ik me erover dat we samen één doel hebben: mooie muziek maken! (...) En wat voor taal we daarbij spreken? Dat is maar bijzaak."

Antwoorden Taaltest (zie bladzijde 217)

A. Spelling

- a. carousel
- b. kabeljauwfiletje
- b. lobby's
- b. porseleinen servies
- c. ve-tsin

(de Egyptische staatsman) Nasser

- b. mompelen
- b. Chinees muziekinstrument (een soort luit)

C. Zoek de fouten

B. Woordenschat

- b. akelig
- b. aanhanger van het politieke systeem van

- ramaak-Chinese*, het thee-ceremonieel of de thee-ceremonie, *geweene*
- hun*, *culinair*

D. Extra

Een zware kwaliteit katoen en een goed glas wijn zijn voorbeelden van de stijlfiguur *hypallage*, letterlijk 'verwisseling'. Het bijvoeglijk naamwoord verwijst steeds naar iets of iemand anders dan naar het zelfstandig naamwoord waar het grammaticaal gezien bij hoort.